

50^e Jaargang

Dinsdag 14 april 2015

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Het Water des Levens

Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke
(Johannes 7 : 37)

Wij ontmoeten de Heere Jezus op het Loofhuttenfeest. Op dit feest moest Israël terugdenken aan de lange woestijnreis. Elke dag werd er ondermeer water uit de vijver Siloam gebracht naar de tempel. Dat gebeurde door middel van een optocht. Vooraan liepen twee priesters, die twee gouden kruiken droegen om wat water te halen. Op het tempelplein, bij het altaar werd het water uitgegoten, terwijl het volk zong: *'Gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils'*. Het volk dacht dan aan Gods bewaring en onderhouding in de woestijn. Toen ze dagelijks werden begenadigd met manna, het hemelse brood, verzadigd en de HEERE in dat dorre oord, rivieren uit de steenrots voortbracht!

Maar wie heeft de betekenis ervan verstaan? Wie van al die mensen op het feest zag verlangend uit naar het Water des Levens? Was de steenrots in de woestijn geen heenwijzing naar de Heere Jezus Christus? Kijk en daarom staat Hij daar op het feest, temidden van het volk en dan roept Hij met luide stem: *'Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke'*

Een rijke uitnodiging voor mensen die dorsten naar het water des Levens. Wat is dorsten? De betekenis is meer dan behoefte hebben aan een glas water. Het geeft een gemis aan van iets dat we werkelijk nodig hebben. Een gemis vanuit een leeg hart, dat schreeuwt om vervulling. Het is ten diepste het gemis van God. Kent u dat gemis? *Als een hert schreeuwt naar de waterstomen, also schreeuwt mijn ziel tot U o God!* Dan hebt u geestelijk gebrek! Ver bij God vandaan! U kunt de afstand tussen God en uzelf niet overbruggen, want de zonden en de schuld liggen ertussen. En toch... u verlangt zo naar God! Maar o, die zonden! Wat een smart! Wat een onmogelijkheid! Hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God? Is er nog een Middel om aan de verdiende straf te ontkomen? Zou ik nog in genade aangenomen kunnen worden? Hoor dan het Evangelie! God zegt: *Er is een plaats bij Mij!* Als ontdekte zondaren dát gaan horen, wordt hun dorsten nog sterker, nog inniger. Er is niet alleen een dorst naar God, maar ook naar de Heere Jezus. Dan leert u zo verstaan wat een dichter een zong: *'Geef mij Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf'*. Kunt u ook niet meer buiten Hem leven? Hij komt tot u en Hij nodigt u tot Hem te komen. *'Zo iemand dorst, die kome tot Mij....'*

Nee, dat kunt u niet in eigen kracht. Het is een gave van de HEERE alleen. *Niemand kan tot Mij komen*, zegt de Heere Jezus, *tenzij de Vader hem trekke*. God de Vader trekt zondaren uit de duisternis tot het Licht der wereld. De Heilige Geest zal dan vrijmoedigheid geven om te komen. Zie het eens bij die bloedvloeiende vrouw. Wat had ze niet gedaan om beter te worden, maar het werd steeds erger. Hoe kwam dat? Ze

was aan het verkeerde adres! Ze moest bij Jezus zijn. En toen ze van Hem hoorde, kwam er zo'n verlangen om tot Hem te gaan. Steeds sterker werd haar geloof en toen kwam het moment, dat ze niet meer in haar huis kón blijven. Ze moest... gedrongen door Gods Geest. Ze kon niet anders meer. O wat vermag het geloof. Dat dringt door alle bezwaren heen en geeft de wetenschap: *'als ik alleen maar de zoom van Zijn kleeft mag aanraken dan zal ik genezen zijn.'* Misschien zegt iemand: *'zou ik ook welkom zijn bij Hem?'* Als u ziet op uzelf dan kan het nooit! Maar weet u wat de Heere nu zo dikwijls doet? Hij nodigt door Zijn Woord! *O alle gij dorstigen, komt tot de wateren...*

Hoort u het, arme zondaar. U bent welkom bij Hem. Ja Hij weet wel hoe u tobt en onwaardig bent. Daarom zegt Hij het ook zo: Die tot Mij komt zal ik NIET uitwerpen! Dat denkt u wel, maar dat doe Ik niet! Kom tot Mij en drink maar!

Wat wil dat zeggen? Dat de HEERE dat gemis in uw hart gaat vervullen.

Vervullen met Hemzelf en Zijn weldaden. Dan wordt de gemeenschap ervaren met de Heere. Dan neemt de Heere alle zorgen weg, alle bezwaren. Dan neemt Hij uw zonden weg. Dan is het weer goed tussen God en uw hart. Alles wat u mist is bij Hem te verkrijgen, om niet.

Zucht u misschien onder de last van uw zonden? Vlucht tot de Heere Jezus. Hij zegt: Zo iemand zucht onder het pak van zijn zonden, die kome tot Mij en drinke van Mijn bloed dat reinigt van alle zonde!

Is de kracht van de zonde zo groot? Ziet u zo tegen de dood op? Vlucht tot de Heere Jezus. Hij zegt: Zo iemand bezwijkt onder de kracht van de zonden, die kome tot Mijn dood! Want ik heb door Mijn dood de wereld overwonnen! Zo iemand bang is voor de dood, die kome ook tot Mijn dood! Ik heb de dood verslonden tot overwinning!

Vecht de satan u aan? Wordt u zo beproefd? Is uw lijden zo groot? O zie toch op Mijn lijden. Ik weet hoe zwak u bent, Mijn kind. Zie op Mijn wonden! Daar is balsem voor uw wonden!

Begeert u om heilig voor Mij te leven? Lukt het niet? Kun je zonder Mij niets doen? Zo iemand onbekwaam is tot enig goed, die kome tot Mijn gehoorzaamheid! Want wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht.

Wat een rijkdom in deze Fontein! Bij Hem is alles te verkrijgen voor de tijd en voor de eeuwigheid. Hier, bij Hem, wordt het vette van Zijn huis gesmaakt, en een volle beek van wellust, maar hier, bij Hem, elk in liefde dronken.

Ds J. de Bruin

Zwaar of toch licht?

Als wij in de kerk het woord 'zwaar' gebruiken, dan doen wij dat om – net als bij 'licht' – een bepaalde kerkelijke ligging mee aan te duiden. Een 'zware' gemeente, een 'zware' dominee, een 'zware' prediking. 'Zwaar' dan denk je aan SGP-jongerenavonden, de Gezinsgids en het Hoornbeeckcollege. 'Zware' christenjongeren luisteren naar muziek van Pieter Heijkoop, het Urker Mannen Ensemble en Martin Mans. Ook met betrekking tot 'zware' christenen zijn er specifieke termen: refo's, zwarte kousenkerk en bevindelijk.

Het gaat dus nog steeds over het woord 'Tekel'. Daniël legt dat uit als: 'gewogen, en te licht bevonden'. In kerkelijk Nederland gebruiken we het woord 'licht' ook. Bijvoorbeeld voor de Evangelische beweging. We zouden ons echter vergissen als we alleen daaraan zouden denken als we het over 'licht' hebben. Ook in de 'zware' kerken en onder de 'zware' prediking is er veel wat 'licht' is. Wanneer wordt je dan door de Heere te licht bevonden? Als je bepaalde dingen mist die je niet kán missen. Als je dingen niet hebt, die je wel zou moeten hebben.

Denk even aan de gelijkenis die de Heere Jezus vertelt in Mattheüs 22. Van die man in de bruiloftsmaal. Die werd ook 'gewogen', dat wil zeggen, hij werd onderzocht: *'Vriend, hoe zijt gij hier binnengekomen, geen bruiloftskleed hebbende?'* Hij werd gewogen, maar te licht bevonden.

Het woord 'Tekel' geldt dus niet alleen voor Belsazar. En het geldt ook niet alleen voor die man in de bruiloftsmaal. Maar dat geldt voor ieder mens van nature. Ook voor 'zware', rechtse', 'bevindelike' en 'orthodoxe' mensen. Niemand wordt geboren met een bruiloftskleed aan. Wat is dat bruiloftskleed? Het staat in Jesaja 61:10: de mantel der gerechtigheid. En in Openbaringen 19:8: de rechtvaardigmakingen der heiligen. Daarin worden we niet geboren. Het ware geloof is geen produkt van ons eigen hart. Integendeel. Ons ontbreekt alles. Wij missen alles om bij God enig gewicht in de weegschaal te leggen.

En wij kunnen dat niet goedmaken met onze godsdienst. We kunnen het niet goedmaken met onze kleding, of met ons Bijbellezen, of met onze gebeden. Bij alles wat wij op godsdienstig gebied doen, worden we te licht bevonden. Ook al horen we volgens veel mensen tot een zware gemeente. En al sta je bekend als een zware ouderling of als een zware dominee. In jezelf wordt je door God altijd te licht bevonden. En dat valt niet mee. Om daaronder te leren buigen. Dat je met alles wat je bent en alles wat je doet toch te licht bent.

De vraag is dus of we het er mee eens zijn? Met dat strenge oordeel van God? Laten we eerlijk zijn, dat zijn we zomaar niet. We zijn zomaar niet bereid om onszelf te veroordelen. Want ik ben toch niet zo slecht als mijn buurman. En ik doe toch niet zoals mijn collega. En ik ben toch gedoopt. En ik heb toch mijn geloof.

De man in de bruiloftsmaal had ook heel wat, zo dacht hij. Hij had de uitnodiging van de koning op zak. Hij had geschenken bij zich. En hij had mooie kleding aan. Daarom sloeg hij het bruiloftskleed af. Hij dacht dat het zo ook wel kon. Dat zou de koning ook wel mooi vinden. Maar het was tekort. Het was te licht.

En zo kunnen wij ook allerlei dingen in ons leven hebben, waar we op hopen op onze reis naar de eeuwigheid. En waarvan we heimelijk ook denken dat het wel genoeg is.

Maar de vraag is niet of *wij* denken dat het genoeg is, maar of de *Heere* dat vindt. De vraag is niet wat wij voor oordeel hebben over ons leven, maar wat is Gods oordeel als Hij ons onderzoekt? En dat is het probleem van al te veel kerkmensen. Misschien is het ook wel jouw probleem. Dat je nog steeds zo ijverig bezig bent om nog wat voor God te hebben en om nog wat voor God te zijn. Omdat je heimelijk denkt dat God wel blij zal zijn met je godsdienst. En met je vroomheid. En met je ijver. Terwijl de Bijbel toch zo duidelijk zegt dat God *goddelozen* rechtvaardigt. Terwijl de Heere Jezus zegt dat Hij niet gekomen is voor rechtvaardigen, maar om *zondaren* tot bekering te roepen.

En zijn we dat nu al geworden? Hebben we nu al leren buigen onder dat oordeel dat de Heere over ons uitspreekt. Gewogen, maar te licht bevonden?

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

Daniël 5:27
TEKEL; gij zijt
in weegschalen
gewogen; en gij zijt
te licht gevonden.

Alleen eer aan God Drie-enig

DL 5 art 8 en 9

Drie onwankelbaarheden zijn er: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Daar is onlosmakelijk hun werk aan verbonden. Terecht worden we in de Dordtse Leerregels gewezen op het werk van de Vader. Zijn raad. Zijn beloften. Zijn roeping. Het werk van de Zoon. Zijn verdienste. Zijn voorbede. Zijn bewaring. Gaat het over het werk van de Heilige Geest dan worden wij gewezen op de verzegeling door de Heilige Geest.

Verzegeling

Wat we lezen is genomen uit Gods onfeilbaar Woord. Het staat vast. Want de Drie-enige God spreekt in het Woord en werkt door het Woord en geeft geestelijke kennis van het Woord. Beleving en verzekering van wat geschreven staat. Vanzelf behoort daarbij de verzegeling door de Heilige Geest. Niet onbelangrijk. Maar heeft het in de prediking en in het geestelijk onderwijs nog wel die plaats die het toekomt? Het werk van de Heilige Geest is hoogst belangrijk. Voor nieuw leven, levensontwikkeling, levenskennis, levensverrijking en dat alles niet tot het groot worden van de mens, 's mensen eer en verheerlijking, maar de eeuwige glorie aan God Drie-enig. Bijzonder in de Efeze brief gaat het over de verzegeling door de Heilige Geest. Ef. 1:13 en 14. In Welken, nl. Christus Jezus, ook gij zijt nadat gij het Woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt, in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte. Efeze 4:30: En bedroeft de Heilige Geest niet, door Welken gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing. Aan die verzegeling mogen we niet voorbijgaan. In het dagelijkse leven is verzegelen geen on-

bekende zaak. In het verleden werd een brief met lak verzegeld. Bij een brief met waardevolle inhoud gebeurde dit. De verzender deed dit bijzonder voor de ontvanger, want brief en inhoud waren voor hem of haar bestemd. Door het zegel werd niet de waarde van de brief verhoogd, maar bewezen. Een inhoudsvolle, rijke brief. Met een adres. Het verzegelde stuk werd zelfs apart bezorgd bij de geadresseerde. Die zag uit naar de brief, want hij had ervan gehoord. In het geestelijk leven is er ook horen, lezen van. Een voorbeeld. Waarom gingen men naar de opperzaal. Geestelijk leven leidt door horen, door kennis, niet tot afwachten maar verwachten. Uitzien. Wat de Heere, wat de Heilige werkt, is bekendgemaakt. Profetisch en door de verkondiging. Gods Woord is zo rijk. We moeten het van die rijkdom hebben. Tot de gemeente van Smyrna sprak de Kerkvisitator: Ik weet uw armoede, doch gij zijt rijk. Terecht staat er in de kanttekening: rijk naar de geest of naar de geestelijke en hemelse goederen die geen vervolgers kunnen ontnemen. Daar hoort ook bij de verzegeling met de Heilige Geest. Zoals we weten verhoogt een zegel niet de waarde van de inhoud van de brief, maar verzegelt de waarde. Het zegel gaf ook aan, dat de inhoud van de brief betrouwbaar is. Men werd niet teleurgesteld noch beschaamd. Zo nu gaat de Heilige Geest te werk. Zekerheid brengen, vastheid geven, zo verzegelen is het doel van de Heilige Geest. Dit doet Hij door de verkondiging in de gemeente en in het hart. Op zich is het Woord der waarheid, het Woord der zaligheid, vast en zeker. Onwankelbaar. Door de verzegeling van de Heilige Geest wordt vastgelegd het werk van de Vader en het werk van de Zoon. De Heilige Geest doet niets zonder de Vader en de Zoon, maar alles doet Hij overeenkomstig Beider wil. Vandaar dat verzegeld wordt de eeuwige, onveranderlijke liefde van de Vader. De eeuwige gerechtigheid van de Zoon en de onberouwelijke werking van de Heilige Geest voor en in

de zondaar. Dit dient te leiden tot het belijden. Drie-enige God mag ik U zo kennen, vrezen, vertrouwen, daar hebt U recht op. Met een geloofswandel in Gods vreze. In vs. 14 staat een opvallende zaak. In vers 13 wordt gezegd dat de Heilige Geest verzegelt, in vs. 14 wordt Hij getekend als onderpand.

Onderpand

Die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregen verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid. Onderpand is een term uit de handelswereld. Deposito. Vooruitgave, een deel van de erfenis die wacht, die verkregen wordt. De gehele erfenis wordt ontvangen. De Heilige Geest is aan de gelovigen gegeven als een bron van zekerheid. Hun toekomstige heerlijkheid is gewaarborgd. Het volle heil. De volkomen zaligheid staat vast. Opvallend is ook het gebruik van het woord erfenis. Een erfenis is van kracht na de dood van de testamentmaker. Het gebruikte woord 'erfenis' in de tekst spreekt ons van de dood van de Heere Christus. Deze erfenis is zeker. Zij ligt vast in de dood van Christus. Hoe rijk van inhoud is Psalm 68 vers 10. De veilige Leidsman, namelijk de Heilige Geest, brengt in het hemelse Kanaän om te genieten van de ontvangen verlossing. Verlossing verdiend door Jezus' dood. Verlossing geheel naar ziel en lichaam. Er wacht een onvoorstelbaar rijke erfenis. Welk een verschil is er. Hier ontvangt een erfgenaam een erfenis als de erfflater gestorven is. Maar deze erfenis wordt verkregen als Christus Jezus komt in majesteit en heerlijkheid. Jozua en Kaleb waren als verspieders in het beloofde land geweest. Veel gezien. Bewonderd. Gods woorden werden voor hen verzegeld. Het is een land vloeiend van melk en honig. De Heere zal het geven (Num 14). En wij? Leeft antwoord 58 van de Catechismus? Het gaat heen naar de glorie en lof van Zijn heerlijkheid. God alles in allen. Er zal een uitstraling van al Gods deugden zijn

en Hij zal geprezen worden door al de verlost. Dan zal de heerlijkheid der vromen op 't luisterrijkst te voorschijn komen. Zo schenkt Gods goedheid hun begeren. Lof zij de HEER' der heren! Ps. 149:5.

Zekerheid

De grond daarvan ligt niet in de gelovige. De gelovige krijgt de wetenschap en de verzekering daarvan. De grond ervan ligt in de Drie-enige God en Zijn werk. Verijdeling of vernietiging van het werk is uitgesloten. Men komt in het hemelse Jeruzalem. Niet om hun geestelijke kennis, hun geestelijke beleving. Maar onthouden moet worden: het is niet zonder die beide zaken. In prediking en pastoraat dient dit duidelijk, pastoraal toegelicht te worden met de verzekering dat men in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. In Welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is) bedroefd zijnde door meniglei verzoeken, 1 Petrus 1:5 en 6. Dit gaat over de laatste tijd. Terecht staat in de kanttkening: Dat is in de uiterste dag, als Hij nl. Jezus komen zal om te oordelen de levenden en de doden. Wat troost ons de wederkomst van Christus om te oordelen de levenden en de doden? In het rijke herderlijke hoofdstuk Johannes 10 zegt Jezus als het gaat over het eeuwige leven: En Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader Die ze Mij gegeven heeft is meerder dan allen en niemand kan ze rukken uit de hand van Mijn Vader (Joh. 10:28 en 29). Welk een verzekerd getuigenis. Gaat het over het niet verloren gaan, dan dient niet slechts gedacht te worden aan het niet komen in de hel, maar bijzonder aan het loskomen van Jezus de Herder. Hij is immers de Herder, Die het leven geeft als de Levende. Aan Zijn verzekering voegt Jezus toe: Niemand zal ze uit Mijn hand rukken. Jezus is machtiger dan elke rover. Zijn hand is symbool van Zijn macht. Laten we dit niet onderschatten, noch eraan twifelen. Er is bij de Heere geen sprake van onzekerheid en zo geen blijvende onzekerheid bij de Zijnen. Als die er is, dan wijkt die: maar de Heere neemt de onzekerheid weg en het gebed hierom wordt verhoord. Nu werd door de Remonstranten geleerd dat men in dit leven geen zekerheid kan hebben omtrent de eeuwige zaligheid zonder de

inzet van 's mensen wil. Terecht staat in de Leerregels hfdst. 5 verwerping der dwalingen art. 5: Door deze leer wordt de vaste troost van de ware gelovigen in dit leven weggeworpen en de twijfel die eigen is aan de pausgezinden weer de kerk ingevoerd. Het verleden laat zien, dat er een heftige strijd was tussen Augustinus en Pelagius. Rome koos voor het zogenaamde semi-Pelagianisme en beleed dat door de zonde de wil van de mens verzwakt is, maar de vrijheid van de wil om het goede te kiezen is niet vernietigd. Hieruit heeft zich de leer van de medewerking ontwikkeld. De zondaar moet tot verlossing meewerken met God. Het komt aan op werkheiligheid, goede werken. Zich verdienstelijk maken is eis: Een mens is niet geestelijk dood, maar ziek. Tegen een zieke wordt soms gezegd: Je moet meewerken aan je genezing. In een R.K. catechismus staat: Zijn wij verplicht goede werken te doen? Het antwoord is: Wij zijn verplicht goede werken te doen om daardoor de hemel te verdienen. Rome ziet zelfs de goede werken als worteloorzaak en fundament van de verlossing. Kan nu uit de goede werken de conclusie getrokken worden: eind goed al goed? Het concilie van Trente sprak uit: Niemand op aarde kan zeker

zijn van zijn zaligheid. Onzekerheid staat vast en daarom een leven van hoop en angst. Men zucht. Gelukkig is de kerk er met haar genademiddelen. De kerk is onze moeder. De Remonstranten gingen leren: gaat het over een goede zekere toekomst dan komt het aan op voortdurende activering van eigen wil. Iedereen heeft een vrije wil en kan daarvan gebruik maken. Een beroep op Filipp. 2:12b en 13, waar het gaat over werken, is niet terecht. Men zegt dat God de wil en het begin van het werk moet schenken en dat de mens het moet afmaken. Zo kan er vandaag een combinatie zijn van semi- Remonstrantisme, vers 12 en Gereformeerden, vers 13. Calvijn zegt dat de genade die de wil gaande maakt van God komt en dat de wil gaande gemaakt zijnde de mens werkzaam maakt omdat God die mens werkzaam maakt. Zegt u ook amen? Lof zij de Heere? Alles is uit Hem, door Hem en tot Hem. Om Zijn werk in en door de zondaar wil de Heere gebeden zijn. De Heere werkt tweezijdig.

M.C. Tanis

Van de redactie

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 22 juli. Sprekers: Ds. J. de Bruin, ds. M.A. Kempeneers, prof. dr. A. Baars en ds. R.P. van Rooijen.

Chr. Geref. Beziingskring binnen de classis Leeuwarden

D.V. Vrijdag 17 april: Ds. R. Kok "Vasten en bidden" n.a.v. Matth. 6:5-15 en 7:7-11. Chr. Geref. Sionskerk, Hoofdweg 127 te Damwoude. Aanvang 19.45.

Alphen a/d Rijn

Bevestiging door ds. K. Visser en intrede ds. A. Hoekman D.V. zaterdag 25 april 10.30 en 14.00 uur. Wanneer u van ver komt kunt u gebruik maken van een broodmaaltijd. Toekomstig adres Fam. Ds. A. Hoekman: Vijverstraat 3, 2405 BW Alphen a/d Rijn.

Renswoude

Bevestiging ds. J.M. J. Kieviet, zondag 19 april 4 uur, door ds. P. den Butter in 't Podium te Renswoude. Intrede te Renswoude woensdagavond 22 april half 8 in de Herv. Kerk van Scherpenzeel.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 28 april 2015. Kopij graag binnen donderdag 16 april.

AvH

PROFETIE

Ruim een maand geleden konden we een interview lezen met Prof. Schuurman (RD, 27 februari). Misschien hebt u het ook gelezen en werd u er ook door getroffen. Ik geef graag enkele indrukken door over hetgeen er ter sprake werd gebracht.

Prof. Schuurman komt uit de kringen van de CU en de Nederlands Gereformeerde kerken. Hij geeft aan dat er zich een zekere verdieping in zijn leven voltrok rond een operatie in het ziekenhuis. Hij werd daardoor meer bepaald bij de eigenlijke geestelijke waarden. Als hoogleraar was het zijn taak de vinger te leggen bij allerlei ontwikkelingen in de maatschappij. Door de genoemde periode van bezinning kwamen opnieuw allerlei eigentijdse vragen bij hem aan de orde. Hij kwam tot het inzicht dat de profetie in deze tijd te weinig gehoord wordt.

Het is belangrijk dat iemand met deze achtergrond tot deze opmerkelijke conclusie komt. Hij kent immers van binnen uit de moderne Gereformeerde wereld. Er viel, als we hem goed begrijpen, voor hem persoonlijk Geesteslicht over zijn leven en over zijn tijd.

Wat heeft hij ons te zeggen?

Ik citeer enkele zinnen: "Wordt er voldoende scherp gepreekt in de gereformeerde gezindte? Efeze 4 leert ons dat we onze oude mens moeten afleggen. Ons denken en onze geest hebben vernieuwing nodig. Elke dag. We moeten, zo leert Paulus ons, de nieuwe mens aandoen. Ouderen dienen op dit punt een voorbeeld voor jongeren te zijn. Hebben we nog bezielende en bevlogen gelovigen op wie de jonge generatie jaloers is? Wordt er in de huizen nog samen uit de Bijbel gelezen? Gaat de vader als priester voor in gebed? Wordt er samen gesproken over de dienst aan God, bijvoorbeeld na de kerkdiensten op zondag? De antithese ligt op de mestvaalt, en dat is niet goed."

De profetische visie heeft meer en meer plaats moeten maken voor priesterlijke bewogenheid. Deze processen zag hij zich voltrekken in kringen van de EO en de CU. Maar zowel de profeet als de priester hebben we beide nodig. Let ook op zijn gezegde over de antithese: de tegenstelling tussen dingen van de wereld en die van het Koninkrijk wordt niet of nauwelijks meer noodzakelijk geacht.

Nog een aanhaling: „Waarom worden in christelijke media zo veel mensen naar voren gehaald die zomaar hun verhaal en hun zondige levenswijze kunnen uitdragen? Vormen we daarmee jongeren én ouderen? Ik denk het niet". Zo'n verhaal (van Wim Verkerk, Crosspoint) stond bijna in hetzelfde nummer van het RD vermeld, toen deze het pleit voerde voor ongelimiteerd experimenteren in de kerk. Je vraagt je toch af: Waarom helpt de pers zulke ideeën aan aanhangers?

Waar het mij ditmaal omgaat, is het volgende. Iemand uit een heel andere hoek dan het bevindelijke segment, spreekt deze kritische woorden over onze tijd. Hij doet dat op een manier die je in de rechts georiënteerde Gezindte nauwelijks hoort. Neem zijn opmerkingen over de Pers en over de antithese. Waarom zeggen mensen uit kerken ter rechterzijde daar zo weinig over? Daar is wellicht een

verklaring voor. Schuurman loopt tegen deze dingen aan in zijn directe omgeving. Dat is bijvoorbeeld met mensen uit de Geref. Gemeenten (in Nederland) minder het geval. Zij zien juist in hun omgeving de andere gevaren, namelijk die van verstarring en kille orthodoxie. Zo kan het zijn dat Bewaar het Pand kritischer ingesteld is tegenover deze ontwikkelingen dan anderen, omdat wij in onze kerken het verval in veel sterkere mate waarnemen.

Maar daarmee is niet alles gezegd. Het is zeker waar dat we oog moeten hebben voor alle gevaren, ter linker- en ter rechterzijde. Gods Woord zegt dat uitdrukkelijk. Maar men dient zich ook af te vragen: welke gevaren hebben in een bepaalde periode de overhand? Het is dan duidelijk dat de tijdgeest zich het duidelijkst manifesteert in moderne afdwalingen als verwereldlijking, vervlakking en evangelicalisme. Om maar iets te noemen.

In een later artikel in de krant waarschuwde Schuurman ook tegen de aanstormende overmacht van de techniek. Beangstigend om te lezen hoe men druk doende is de computer te integreren in of te verbinden met onze hersenen. We hebben mensen nodig die al deze gevaren onderkennen. Het beest uit Openbaringen 12 hult zich o.m. ook in het kleed van de technische dictatuur.

Ik wees ook op de aanleiding waardoor deze hoogleraar tot zijn conceptie is gekomen. Hij heeft ervaren dat God tot hem persoonlijk gesproken heeft. Daar hebben we het voornaamste boven water. Gods Geest stelde dit alles aan de orde in zijn leven. Dat gebeurde op een bijzondere manier; niet ieder beleeft dat zo. Maar we hebben wel de drive van Boven nodig, anders vervallen we in een blind fanatisme. Daarmee zijn we ook niet gebaat.

Laten we dus in biddend smeken uitroepen: "Ontwaak Noordenwind en kom gij Zuidenwind". Verlevendig mijn ziel door Uw bevelen. Juist als de Heilige Geest gaat werken, komen allerlei andere "geesten" openbaar. Wat een rijkdom als we mogen ervaren dat Gods Geest getuigt met onze geest. Door de uitstorting van de Geest des Heeren bloeiden daarna en daardoor alle verhoudingen en handelingen van de gemeente op. In Zacharia kunnen we lezen dat alle potten in Jeruzalem den Heere heilig zullen zijn, zelfs de bellen der paarden zullen daarin delen.

Dat betekent dat vanuit de geestelijke vernieuwing het gehele leven in kerk en staat zal geheiligt worden. Dat is het hoogste doel. Echte profeten doen het Woord heersen over de tijdgeest en de cultuur. Dat is de profetie die we nodig hebben, juist ook in onze kringen.

P. Roos

Christus en de Samaritaanse vrouw (13)

Jezus zeide tot haar: Ik ben het, Die met u spreek. (Johannes 4:26)

De zon staat al hoog aan de hemel. En nog altijd zijn ze met elkaar in gesprek: een zoekende Zaligmaker en een verloren vrouw. Dan breekt het moment aan, dat Christus voor de zevende maal het woord neemt. Om Zich bekend te maken aan het hart van de Samaritaanse.

Een zaligmakende ontdekking van Christus

Het zijn slechts enkele woorden die Hij daarvoor nodig heeft: 'Ik ben het, Die met u spreek'. En toch – Ralph Erskine schrijft, dat er 'in de wijze waarop Christus Zichzelf aan deze vrouw ontdekte, iets is dat gemeen is aan alle kinderen Gods, aan wie Hij Zich zaligmakend ontdekt'.

Wat is het dan, dat we als kenmerkend moeten beschouwen voor een zaligmakende ontdekking van Christus? Deze keer en ook Deo volente volgende keer willen we luisteren naar het antwoord dat Ralph Erskine op die vraag geeft. In zijn 'Leerrede over de Samaritaanse vrouw' noemt hij acht aandachtspunten.

Laten we ons eigen hart ernaast mogen leggen: Mag ik Christus echt kennen? Heeft Hij Zich ook aan mij ontdekt? En laat er bij ons ook het ootmoedig smeekgebed zijn: Heere, wilt U Zichzelf ook aan mij bekendmaken.

1. Een woord thuisgebracht op haar hart

Het eerste waar Erskine op wijst, is: Deze ontdekking vindt plaats 'in een woord dat thuisgebracht werd op haar hart'. Christus maakt Zichzelf bekend door Zijn Woord. Door te spreken. Want het begin van vs. 26 luidt: 'Jezus zeide tot haar'. Zo is het nog. Als Christus Zich bekendmaakt aan het hart van een zondaar, gebruikt Hij daarvoor Zijn Woord. Maar als Christus Zich bekendmaakt aan het hart, blijft het niet bij een uit-

wendig woord, dat alleen tot onze oren doordringt. Erskine: 'Dat Woord, dat maar komt in het oor van anderen, komt in het hart van al Zijn volk. Het lieflijk geklank daarvan dringt, op een verborgen (...) wijze in tot in het binnenste van hun zielen'.

Op een vergelijkbare manier was het bij de Samaritaanse gegaan, toen Christus haar overtuigde van zonde. Toen drong dat overtuigende woord ook door tot in haar hart. En nu gebeurt hetzelfde ook met het woord van Zijn genade.

2. Persoonlijk gericht

Het tweede kenmerk van een zaligmakende ontdekking van Christus, is volgens Erskine, dat die 'bijzonder' is. Erskine bedoelt daarmee dat als Christus Zichzelf bekendmaakt, die ontdekking heel persoonlijk gericht is.

Ook dát vinden we terug in vs. 26. Daar staat namelijk: 'Jezus zeide tot haar'. Bij de Jakobsfontein zijn op dit moment slechts twee personen. Christus en de Samaritaanse vrouw. En heel persoonlijk richt Christus Zich met Zijn woord tot deze vrouw. Het is ook volstrekt duidelijk voor de Samaritaanse: Zijn woorden zijn voor haar bedoeld. Ze hoort hoe Hij tot háár zegt: 'Ik ben het, Die met u spreek'.

Wel, is dat niet het tweede dat gezegd moet worden over een zaligmakende ontdekking van Christus? Kind van God, misschien bevond u zich in de eenzaamheid, op uw kamer, in het veld, in de stal. Misschien bevond u zich in een kerkgebouw, dat afgeladen vol was. Maar toen Christus Zich aan uw hart bekendmaakte, bleven er maar twee over. Christus en u. En het leed geen twijfel: Hij maakte Zichzelf bekend aan ú. Heel persoonlijk.

3. Christus komt Zelf mee

Het derde kenmerk dat Erskine noemt: Deze ontdekking is 'onmiddellijk'. Nee, daarmee bedoelt Erskine niet, dat wij Christus moeten zoeken buiten de middelen. Maar wel is het zo, dat Christus wanneer Hij Zich zaligmakend ontdekt, de middelen in Zijn eigen almachtige hand neemt. 'Hij doet de ziel onder vinden dat het niemand anders is die met haar handelt, dan Hij Zelf'. En 'het Woord komt met zulk een licht, leven en majesteit, dat ziel ondervindt, dat het waarlijk Gods Woord is'.

Is het niet zo? En kan iemand die Christus echt ontdekt kreeg, ook niet duidelijk aangeven dat dit spreken zo anders was dan alle andere keren? Het waren misschien dezelfde woorden die u al veel keren had gehoord. Maar nu kwam Christus er Zelf in mee!

4. Helder en overtuigend

Het vierde kenmerk: Een zaligmakende ontdekking van Christus is 'klaar en overtuigend'. 'Ik ben het', zegt Christus. En daarmee maakt Hij Zich in alle helderheid bekend als de Messias. Als Degene Die door God de Vader aangesteld is. Die van Godswege bevoegd is. Die zo Zijn drievoudig ambt uitoefent. Hij is de Profeet. Hij is de Priester. Hij is de Koning.

En dan ziet de Samaritaanse vrouw waar ze al die tijd vijandig blind voor is geweest. Ze ziet Hem als het ware zitten, nee niet naast de Jakobsfontein, maar naast de bron van Gods vrije genade. Ze ziet hoe Hij vrij beschikken kan over het water des levens dat uit die bron opwelt. Ze ziet Hem water putten uit die bron. En ze ziet Hem naderen tot haar. Om de kruik met het water des levens ook aan haar onreine lippen te zetten.

A.J.T. Ruis

De verschijning aan Maria Magdalena

Johannes 20:16

Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkerende, zeide tot hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester.

Maria en de engelen

Christus Jezus is waarlijk opgestaan. Het zegel werd verbroken en de steen afgewenteld. Enige wachters boodschappen dit aan de overpriesters. Die gaven hen veel geld opdat zij zouden zeggen dat de discipelen de Heere Jezus hadden weggenomen. Christus Zelf is vele malen verschenen na Zijn opstanding. Ook aan Maria Magdalena. In het verleden had de Heere Jezus zeven duivelen uit haar uitgeworpen. Maria had Jezus zo lief dat zij Zijn graf na Zijn dood niet verlaten kon. Zij was bedroefd omdat zij Jezus miste. Zij weende. Zij stond er niet bij stil dat de Heere Jezus gezegd had dat Hij na drie dagen zou opstaan. Toen Maria in het graf bukte zag zij twee engelen bekleed met witte klederen. Wit is het teken van reinheid en overwinning. Twee engelen: één aan het hoofd en één aan de voeten waar Jezus gelegen had. Beukelman trekt een lijn naar het verzoendeksel waarboven twee engelen waren: Jezus is het ware verzoendeksel. De engelen zeiden: Vrouw, wat weent gij? Maria zei tot de engelen: omdat zij mijn Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben. Wat een ongeloof. Nu kon Maria het lichaam van Christus niet zalven.

Maria en Jezus

Nadat Maria met de engelen gesproken had, keerde zij zich achterwaarts en zag Jezus staan. Zij wist niet dat het Jezus was. Jezus sprak haar aan: Vrouw, wat weent gij, wien zoekt gij? Maria dacht dat het de hovenier was. Zij vroeg waar het lichaam van de Heere Jezus gelegd was. Dan zou zij Hem wegnemen. Jezus zeide tot haar 'Maria'. De Heere sprak die naam zodanig uit dat zij Hem direct herkende. 'En zij zich omkerende zeide tot Hem: Rabbouni. Hetwelk is gezegd: Meester.' Jezus is de grote Profeet en Leraar van God gezonden. Bij Maria was verwondering, maar ook schaamte over haar ongeloof en onwetendheid aangaande de opstanding van Christus. Maar zij toonde ook haar geloof en onderwerping. Jezus verbood Maria Hem aan te raken. Jezus zou niet op aarde blijven, maar ten hemel varen. Maria moest ook niet opgehouden worden de opstanding aan de discipelen te verkondigen. De Heere sprak ook van de God en Vader van Zijn discipelen: door schepping en wedergeboorte. Maria ging en boodschapte de discipelen dat zij de Heere gezien had en dat Hij haar dit gezegd had.

Toepassing

Er zijn mensen die Jezus nog missen, die nooit iets gezien

hebben van Zijn noodzakelijkheid, gepastheid, dierbaarheid en gewilligheid. Wie weent er met Maria over het missen van de Zaligmaker, wie wil hem net als Maria zoeken? Als u iets van het goed van deze wereld mist, dan is uw hart direct in beroering, u heb direct uw tranen klaar. Als vrouw of kind u ontnomen wordt, dan weent u. Maar wanneer weent u over het gemis van Jezus? Velen kunnen het buiten Jezus stellen. "Ofschoon Jezus hen met uitgestrekte armen de onnaspeurlijke rijkdom van Zijn genade aanbiedt, zij worden daarover niet eens aangedaan en vertreden ze met voeten." Zij zijn er ongevoelig onder als de Bijbel voor hen een gesloten boek is. Zij kennen niets van de schoonheid die er in Christus is. Er is geen liefde tot Jezus om Hem te zoeken en naar Hem te vragen. Op de jongste dag zal Christus u veroordelen. "Och mocht gij nog leren wenen met hete tranen over het missen van Jezus! Mocht uw hart eens verbrijzeld en vermurwd worden over uw zonden, mocht gij eens met liefde tot Jezus ontstoken worden en met alle ernst naar Hem leren uitzien!"

Zoekende zielen, houdt aan in het ernstig zoeken naar Jezus, Hij zal Zich van u laten vinden, net als Maria ondervond. Het wordt u toegeroepen: Die wil kome en neme het water des levens om niet. Indien Jezus Zich enige tijd verbergt, zoek des te aanhoudender, Hij zal Zich niet altijd verbergen.

Ware gelovigen, weent indien u de vriendelijke tegenwoordigheid van Jezus moet missen. Probeer erachter te komen wat de oorzaken zijn. Zijn het uw zonden? Verfoei u en heb berouw in stof en as. Bewijs Jezus al uw liefde en hoogachting. "Sta ernaar dat Christus als de geestelijke Hovenier de hof van uw ziel met geestelijke vruchtbomen mag beplanten, het onkruid uitroeien en alle takken afhouden die geen vrucht voortbrengen. Wordt gij, gelijk Maria, van God geroepen, geeft dan ook gehoor aan die roepstem, volgt Jezus volvaardig op, erkent Hem als uw Leermeester en maakt zo van Hem gelovig gebruik. En weet dit dan eindelijk, dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus ook uw God en Vader is; dat de Bewaarder Israëls slapen noch sluimeren zal. En moet gij hier dikwijls over het gemis van Jezus genaderijke invloeden tranen storten, God zal eens in de eeuwigheid alle tranen van uw ogen afwissen."

A. van Heteren

De ziel

Al geloof ik dat ik al eens eerder over dit onderwerp iets geschreven heb, is er een vraag van een jonge man die wil weten wat nu eigenlijk onze ziel is. Ik zal er deze en een volgende keer iets van proberen te zeggen!

Wij hebben een lichaam en een ziel. Ons lichaam is sterfelijk. Adam werd volmaakt geschapen, maar toch was er al de mogelijkheid van sterven. Als Adam namelijk zijn Schepper ongehoorzaam zou zijn, zou hij de dood sterven, Gen. 2:17. Door zijn ongehoorzaamheid is het sterven noodzakelijk geworden als een rechtvaardige straf van de Heere. Nu is het de mens gezet te sterven, Hebr. 9:27. Hij heeft nu een lichaam des doods, Rom. 7:24. Door het werk van Christus wordt Gods kind bij zijn sterven van dat zondige lichaam verlost. Hij wordt begraven in de hoop op een zalige wederopstanding. Daardoor zal het nu nog verderfelijke lichaam onverderfelijke aandoen, 1 Kor. 15:53, en eeuwig leven, zonder doodsdreiging, want de dood zal niet meer zijn, Openb. 21:4. Bij de wederopstanding ten laatsten dage worden lichaam en ziel weer herenigd. Lichaam en ziel van Gods kind behoren de Heere toe. De ziel heeft wel een begin, net zoals het lichaam. Alles heeft een begin en alle mensen hebben een begin. God heeft geen begin, Hij is van eeuwigheid, Psalm 93:2. De ziel heeft geen einde. Die leeft voort, ook al is het lichaam dood. Toen de moordenaar van het kruis gehaald en zijn lichaam verbrand werd, was zijn ziel bij de Heere in het paradijs, naar Jezus' beloftewoord, Luk. 23:43. De scheiding van ziel en lichaam is vreselijk. We staren naar het geliefde gelaat van onze moeder in haar doodskist, maar ze ziet en hoort ons niet meer, ze is gestorven. Dat heeft de zonde nu gedaan. Straks komt er weer een hereniging en dat zal de Heere Jezus als de opgestane Levensvorst doen, als vrucht van Zijn lijden en sterven. Toen Christus aan het kruishout stierf, bleef Zijn vernederd lichaam achter aan het kruis en werd al spoedig in het graf gelegd. Maar Zijn ziel was bij de Vader. Hoor Hem maar Zijn laatste gebed bidden: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest, Luk. 23:46.

Bij Zijn opstanding op die heerlijke zondagmorgen werden ziel en lichaam weer herenigd en zo is Hij de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn, 1 Kor. 15:20.

Ik zeg dit allemaal om de eenheid van ziel en lichaam te benadrukken. Ziel en lichaam horen bijeen. Zodra er dus sprake is van een lichaam, hoe minuscuul ook, is er sprake van een ziel.

De gehele mens wordt door God geschapen. Wat er in de moederschoot plaats vindt, is niet een natuurlijk en vanzelfsprekend gevolg van de gemeenschap tussen man en vrouw, maar is schepping. De zaadcel en de eicel zijn ook door de Schepper geformeerd. Op zichzelf is het niet verkeerd om te spreken van bijvoorbeeld het verwekken van een kind, maar alle nadruk moet vallen op Gods werk, zoals we bijvoorbeeld lezen in Psalm 127: De vrucht des buiks is een beloning. En denk ook aan David in Psalm 139, waar hij belijdt: 'Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben en als een borduursel gewrocht ben in de ne-

derste delen der aarde'. Ieder mens is Zijn schepsel! En Hij schept in de moederschoot de gehele mens. "Binnen deze grenzen moet ons denken over het ontstaan van de ziel zich bewegen", (dr. J. van Genderen). Denk daarbij aan Zacharia 12 vers 1: De HEERE spreekt, Die de geest van de mens in zijn binnenste formeert. Een aangrijpende gedachte hierbij is dat, wanneer een arts het lichaamje in de moederschoot doodt (abortus), de scheiding tussen ziel en lichaam plaats vindt. Al het menselijk dat leeft, heeft een ziel.

We gaan een stapje verder. Vanwege die eenheid tussen lichaam en ziel, en vanwege die eenheid vanaf het prille begin, moeten we ook zeggen dat ook de ziel van een mensenkind, net als zijn lichaam, onderworpen is aan erfschuld en erfsmet. Lichaam, ziel en verstand zijn verdorven. De zondige gedragingen van een mens komen uit zijn binnenste, uit zijn hart voort. Daarom bidt David: 'Schepp mij een rein hart, o God', Psalm 51:12. Omdat de zonde de gehele mens aantast, moest de Christus lijden naar lichaam én ziel! Zondag 15. Zijn zielelijden komt zo duidelijk uit in de hof van Gethsemane. Hoewel Hij zondeloos was naar lichaam en ziel, heeft Hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld en zo is Hij een volkomen Zaligmaker geworden, Die mijn ziel redt van het verderf en ook mijn verdorven lichaam eens heerlijk, zonder vlek en rimpel, voor Zich zal stellen, Efeze 5:27.

Wat de Heere in de moederschoot schept is wel onderworpen aan de zonde en dus ook aan de gevolgen der zonde. Het nieuwe leven dat Hij schept, zal ook eenmaal sterven, soms al heel vroeg, soms na vele jaren, maar sterven zal het, vanwege de zonde.

Al is het kindje dat we krijgen lichamelijk gezond en volwaardig, het heeft een boze, verdorven natuur. Omdat vader en moeder een boze, verdorven natuur hebben. 'Wie zal een reine geven uit de onreine? Niet één', Job 14:4.

Verder moeten we maar niet denken. We komen met ons verduisterd verstand al gauw in de knoop. Als we dit maar beseffen dat we God nooit de schuld kunnen geven. Ondanks het feit dat de zonde al het schone aantast en verwoest, is er ook nog een God Die van een verdorven vat een schoon vat kan en wil maken, toch? Hij is de God der Zaligheid, niet alleen de Schepper, maar ook de Herschepper, door Woord en Geest, om Christus' wille. En als David moet belijden dat hij in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren is, geeft hij God niet de schuld, hij geeft zijn ouders niet de schuld, maar hij komt zelf in de schuld en bidt:

Herschepp mijn hart en reinig Gij o HEER', die vuile bron van al mijn wanbedrijven. Vernieuw in mij een vaste geest en leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven. Maar de volgende keer hopen we verder op de vraag in te gaan.

K. Hoefnagel

Dr. W. van Vlastuin, Leven in de enige troost, Hoofdthema's uit de Heidelbergse Catechismus, paperback, 92 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-627-80637.

De auteur is universitair docent systematische theologie vanwege het Hersteld Hervorm Seminarie aan de VU. In 2013 was het 450 jaar geleden dat de Heidelbergse Catechismus het licht zag. Op de Haamstedeconferentie heeft de auteur twee avondlezingen gehouden die weergegeven zijn in het boekje dat nu besproken wordt. In de loop der tijd zijn er honderden catechismi geschreven en in gebruik geweest. De Heidelbergse Catechismus wordt tot op heden nog veel gebruikt. Er is kritiek geweest op de Heidelbergse Catechismus. Deze Catechismus zou niet bij de tijd zijn en geen antwoord geven op moderne vragen. Er zou sprake zijn van een gestold geloof. Er zou meer aandacht gegeven kunnen zijn aan Israël en aan het werk van de Heilige Geest. Mag je de paapse mis nog een vervloekte afgoderij noemen? Is de verzoeningsleer niet te rationalistisch? Waarom is er in vraag 21 sprake van een 'waar geloof', en niet zonder meer van 'geloof'? Is het wel zo dat de allerheiligsten slechts een klein begin hebben van de nieuwe gehoorzaamheid? Is dat niet te karig gedacht over Gods genade en de overwinning van Christus? Er zijn toch ranken die veel vrucht dragen? Moet er wel gepreekt worden uit de Catechismus en niet uit de Bijbel alleen? Krijgt de traditie dan niet net zoveel waarde als Gods Woord? In dit boekje kunnen niet al deze dingen behandeld worden. De auteur wil vooral het christocentrische karakter van de Heidelbergse Catechismus belichten en in de tweede plaats gaat het er vooral over in welk kader dit christocentrische karakter staat, namelijk in het kader van de drie stukken. Mooie dingen lezen wij over de volgorde van de drie stukken. Ursinus benadrukt dat de prediking van de wet voorafgaat aan de prediking van het Evangelie. Christus is de Redder van reddelozen, Hij is een Zaligmaker van zondaren. De Erskines gebruikten het beeld van naald en draad. We lezen op blz. 66 "De naald trekt de draad van het Evangelie door het hart. De prikkelende naald verbeeldt de pijn van de wet. Op deze manier trekt het Evangelie door het hart heen." Op blz. 67 lezen we "Spurgeon merkt ergens op dat we door de mijnschachten van de verootmoediging tot de goudaders van de genade komen." Dit boekje lezend kunnen we concluderen dat er in kort bestek heel wat geboden wordt.

Dr. Jochem Douma, Psalmen, Commentaar op Psalm 42-75, Gebonden, 368 blz., € 29,90, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 978-94-91583-46-9.

De auteur was van 1970- 1997 hoogleraar ethiek aan de universiteit van de GKV te Kampen. Na zijn emeritaat heeft hij zich toegelegd op de studie van het Oude Testament. Daaruit is zijn Psalmencommentaar voortgekomen. De behandeling van elke Psalm bestaat uit vijf paragrafen: 1.Vers-voor-vers uitleg 2.Een algemeen thema dat verbinding heeft met de Psalm 3.Lijnen van het Oude Testament naar het Nieuwe

Testament 4.Toepassingen voor vandaag 5.Verantwoording van exegetische keuzes. Er zijn al heel veel commentaren op de Psalmen verschenen. Voegt dit commentaar iets toe? Mijns inziens wel. Dan denk ik vooral aan datgene wat behandeld wordt onder de paragrafen 2, 3 en 4. Ook bij de uitleg (paragraaf 1) komen soms verrassende dingen naar voren uit de brede schat van de exegese vanuit de kerkgeschiedenis. We willen iets doorgeven uit Psalm 51. Deze Psalm noemt Douma terecht de boetepsalm bij uitstek. Augustinus wordt geciteerd (blz. 106 en 107): "Augustinus heeft er in een preek over Ps. 51 op gewezen dat David in zijn leven vaak en lang met zijn grote zonde bezig is geweest. Had Natan niet de rampen voorspeld, die op zijn zonde zouden volgen (2 Sam. 12,10vv)? Ging David, diep vernederd, niet huilend zijn weg, toen Absalom een bloedige oorlog tegen hem begon (2 Sam. 15,30)? Verdroeg hij niet zonder rancune en in alle nederigheid, de vloek die Simi over hem uitsprak (2 Sam. 16,10)? David erkende daarin, aldus Augustinus, zijn schuld en verdiende straf. Hij zag dat in de vervloeking van Simi Jahwe zelf bezig was. Hij prees God over het goede dat hij ontving, maar ook over wat hij moest lijden." Verder lezen we op blz. 107 "Zonde was niet iets van hem, maar doortrok zijn hele leven, waarover hij nadacht na zijn misdaden van overspel en moord. Hij wees de kracht van dat kwaad al aan in de omstandigheden van zijn geboorte en verwekking. Maar hij schoof de rekening van het kwaad dat hij bedreven had, niet door naar zijn ouders. Op blz. 109 lezen we: "Ps. 51 onthult de situatie waarin de dichter (David) verkeerde. We taxeren de psalm verkeerd als we bij 'zonde' en 'misdaad' aan incidenten en uitglijders denken. Ps. 51 onthult ons hoe het totale leven eruit ziet van de mens. Hij is zonder Gods redding verloren. Wat we hier horen uit Davids mond, onthult niet alleen hoe hij over zichzelf denkt, maar bevat een boodschap over hoe wij allen zijn. Wie de Bijbel leest, moet erkennen dat de geschiedenis van Israël en van de kerk één reeks van zonden en mislukkingen aan het licht brengt. Breken er goede tijden aan, dan is dat meestal van korte duur. Elke tijd levert genoeg materiaal op om een optimistisch mensbeeld af te breken." De geïnteresseerde Bijbellezer, maar ook ambtsdragers en predikanten kunnen hun winst doen met dit commentaar.

Dr. R.W. Koeijer, Een donkere wolk die voorbijgaat, Engelse puriteinen over geestelijk lijden, gebonden, 299 blz., € 34,95, Uitgeverij Labarum Academic, Apeldoorn, ISBN 978-94-627-81153.

Het is een toegankelijk en leerzaam boek op academisch niveau. De auteur heeft een dissertatie geschreven getiteld 'Geestelijke strijd bij de puriteinen' (2010). Het boek 'Een donkere wolk die voorbijgaat' is hier een vervolg op. Behandeld worden: geestelijke verlatenheid, geestelijke benauwdheid en neerslachtigheid. Ook komt naar voren welke pastorale troost de puriteinen wilden bieden. De auteur onderscheidt drie perioden: 1590-1640, 1640-1660 en 1660-1690. De puriteinen wisten wat er in de ziel van de mensen omging

en waren er bijzonder bedreven in het Woord van God op een praktische manier toe te passen om mensen te helpen met hun strijd en problemen. Het waren psychologen voordat er ook maar sprake was van psychologen zoals wij die kennen. De puriteinen werden niet voor niets zielenartsen genoemd. Al voor de opkomst van de moderne pastorale psychologie hebben zij oog gehad voor de geestelijke problematiek van mensen en gelovigen en deze in het licht van God, de Bijbel en de gereformeerde theologie besproken. In het tweede deel van het boek wordt de puriteinse visie op geestelijk lijden in pastoraal en spiritualiteit- historisch perspectief geplaatst. Het boek besluit met een conclusie. De puriteinen brengen geestelijk lijden in verband met Gods voorzienigheid. De bedoeling is: schuldbesef, geestelijke inkeer en bekering, versterking van het geloof, verdiept gebed, afsterving van de zonde en groei in afhankelijkheid. Geestelijke kenmerken komen aan de orde om het verschil tussen waar geloof en schijn geloof aan te duiden. Schijnchristenen of hypocrieten moeten wakker geschud worden en echte gelovigen bemoedigd. Soms worden de nodigheden van het Evangelie gericht aan schuldbewuste mensen. Dan is er alleen geestelijke troost voor hen die schuldbesef en geestelijke verootmoediging kennen. Er zijn ook puriteinen die het verlangen naar een waar christelijk leven gelijk stellen aan dat leven zelf. Zij reduceren de geloofskenners tot een minimum in verband met hen die zwak zijn in het geloof. De ervaring van verlatenheid kan een aanwijzing zijn van Gods ongenoegen over de zonden van de gelovige en dan is zelfonderzoek en schuldbelijdenis de weg om Gods aanwezigheid weer te vinden. Ook heeft de ervaring van verlatenheid te maken met het optreden van de duivel en de invloed van melancholie. Wie zich wil verdiepen in het behandelde onderwerp kan in dit boek goed terecht.

Else Grabe- Peters, De zon tegemoet, Brieven van een zendeling uit Ethiopië, paperback, 184 blz., € 14,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-16365.

Dit boek bevat een verzameling brieven van zendingsvrouw Else Grabe- Peters (1903-1936). We lezen over haar bekering en roeping. Ze was ervan overtuigd een licht in de heidenwereld te moeten zijn. We lezen ook over de voorbereidingstijd op het zendingswerk en het leven op de zendingspost wat in die tijd heel anders was dan nu. Weeskinderen vonden op de zendingspost een liefdevol thuis en er kwamen veel gasten. Samen met haar man maakte zij deel uit van een klein zendingsteam in Ethiopië. Else was sterk op de eeuwigheid gericht en voelde dat zij niet lang zou leven op deze aarde. Alleen datgene telt wat in de eeuwigheid bij God zijn waarde houdt. Toen ze op 32- jarige leeftijd stierf, hadden alle zendelingen het land moeten verlaten en leek het alsof het zendingswerk op niets zou uitlopen. De latere opbloei van een christelijke kerk in Ethiopië heeft zij niet meer meegemaakt. Tegenwoordig telt deze Lutherse kerk meer dan 3,5 miljoen leden. Het boek is samengesteld door Martin Grabe, hoofdarts

van de Psychotherapeutische Afdeling van de Kliniek Hohe Mark in Oberursel (Duitsland). Elisabeth Peters was zijn grootmoeder. Uit haar nalatenschap heeft hij dit lezenswaardige boek samengesteld.

Ds. W. Visscher e.a., Dat voel ik toch anders, Individualisering in de gereformeerde gezindte, paperback, 147 blz., € 14,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-627-80712.

In dit boek wordt geprobeerd de individualisering, die de moderne samenleving kenmerkt, te omschrijven en dichterbij te brengen. Individualisering heeft te maken met het feit dat de mens losraakt uit zijn natuurlijke verbanden en dat hij de norm voor zijn handelen steeds meer in zichzelf zoekt. Het individu met zijn wensen en voorkeuren komt in het middelpunt te staan. Enkele historische lijnen worden getekend. Het thema wordt besproken in relatie tot gezin, kerk, school, politiek en mediagebruik. Ook in de gereformeerde gezindte is sprake van individualisering. Auteurs: Dr. ir. S.M. de Bruijn, W. Bûdgen, dr. A. Huijgen, dr. P. Overeem, drs. A.A. van der Schans, dr. B.J. Spruyt, drs. R. Toes, drs. P.J. Vergunst en ds. W. Visscher. Ieder belicht op eigen wijze facetten van de individualisering en wat daartegen in stelling kan worden gebracht. Velen in onze tijd menen dat de mens zich moet ontplooiën, alleen zo is hij authentiek, in overeenstemming met zijn eigen, diepste zelf. We lezen op blz. 15 "Bij alles wat hij in dit leven tegenkomt, bij alles wat zich aan hem opdringt, moet hij zich dus steeds de vraag stellen: Past dit bij mij? Is dit mijn ding? Voelt het goed?" Op blz. 17 lezen we: "Ieder mens moet dus op zoek naar zijn eigen levensstijl, zijn eigen waarden en normen, en, als hij gelovig is, naar de geloofsvorm en –uiting die het beste bij hem past. Er zijn geen algemene regels, geen voor iedereen

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 20,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 20,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

geldige maatstaven, er is geen normatieve geloofsbeleving, iedereen moet en mag kiezen voor datgene wat bij hem hoort, waar hij zich thuis en goed bij voelt." Ieder mag er zijn en mag zichzelf zijn. Het ideaal is de multiculturele samenleving. Integratie, laat staan assimilatie is een vorm van dwang die in strijd is met het respect en de erkenning van het anders- zijn. Hiermee hangt ook een nieuwe religie samen. We lezen op blz. 21 en 22 "Als gelovige ben je dan geen onderdeel van een gemeenschap, maar een kritische hopper die zijn eigen geloof en geloofsbeleving uit een keur aan religieuze menu's samenstelt." Ds. W. Visscher

De 52e zendingsdag van de Stichting Mbuma-Zending

wordt D.V. gehouden op maandag 27 april 2015 in de Brabanthallen te 's Hertogenbosch. Adres Diezekade 2, 5222 AK 's Hertogenbosch.

Sprekers 's morgens (10.30-12.30 uur)

Ds. A. van Voorden, Opheusden. Opening
Rev. J.R. Tallach, Stornoway (met vertaling)
Ds. Th. Zwartbol, Stavenisse

Pauze 12.30-14.00 uur.

Sprekers 's middags (14.00-16.30 uur)

Ds. A.C. Rijken, Gameren
Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam. Vertelling
Ds. T. Klok, Wekerom. Sluiting

Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

noemt in zijn bijdrage verschillende zaken die we als gevolg van de individualisering in de kerken tegenkomen. Ambtsdragers krijgen te maken met opmerkingen als: "Dat staat wel in de Bijbel, maar ik zie het toch anders. Of: Dat kan Paulus wel zeggen, maar we leven vandaag nu eenmaal in een andere tijd." (blz. 60). Mensen voelen en beleven de dingen anders dan de Bijbel en de gereformeerde belijdenis leren. Op blz. 67 worden vijf zaken genoemd waarin de individualisering en de tijdgeest doorwerken: 1. Vermindering van het gezag van ambtsdragers. 2. Behoeftte aan liturgische veranderingen. 3. Verdwijnen van de vanzelfsprekendheid in de binding met de eigen kerkelijke gemeente. 4. Verandering in geloofsopvattingen. 5. Gewijzigde positie van de vrouw in de kerk. Ds. Visscher geeft een Bijbels antwoord op deze ontwikkelingen. We lezen op blz. 69 "Een Bijbels antwoord op de individualisering kan daarom kort en duidelijk zijn. Een levend geloof in Christus is de doodsteek voor alle vormen van individualisering." Op blz. 72 lezen we: "De Schrift wijst de weg van gehoorzaamheid aan God."

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

HARKES
Begraffenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegraffenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenis

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begraffenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenis

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaverenbegraffenisverzorging.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact op met de administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

"Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen"

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Gratis dinercheque!
Trouwkostuum.com
bij Klein Kleding